

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
πρώην Πρόεδρος της Βουλής
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Γ. ΣΙΟΥΦΑΣ

Αθήνα, 02 Ιουνίου 2016

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Ελλάδα Ανταγωνιστική Ανάπτυξη και Ποιότητα Παντού

Το μεταρρυθμιστικό και ριζοσπαστικό έργο
του Υπουργείου Ανάπτυξης
στη διακυβέρνηση του Κώστα Καραμανλή, 2004-2007

Πραγματοποιήθηκε χθες στις αίθουσες του Πολεμικού Μουσείου, η παρουσίαση του βιβλίου «**Ελλάδα Ανταγωνιστική - Ανάπτυξη και Ποιότητα Παντού. Το μεταρρυθμιστικό και ριζοσπαστικό έργο του Υπουργείου Ανάπτυξης στη διακυβέρνηση του Κώστα Καραμανλή, 2004-2007**» του Δημήτρη Σιούφα πρώην Προέδρου της Βουλής των Ελλήνων και πρώην Υπουργού Ανάπτυξης. Στην εκδήλωση παραβρέθηκαν ο Πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας Καθηγητής **Προκόπης Παυλόπουλος**, ο πρώην Πρωθυπουργός **Κώστας Καραμανλής**, η πρώην Πρόεδρος της Βουλής **Άννα Μπενάκη**, ο πρώην Πρόεδρος της Βουλής **Απόστολος Κακλαμάνης**, ο πρώην Υπουργός **Πέτρος Μολυβιάτης**, ο πρώην Επίτροπος της Ευρωπαϊκής Ένωσης **Σταύρος Δήμας**, ο πρώην Αντιπρόεδρος, πρώην Υπουργός, πρώην επικεφαλής των Ευρωβουλευτών της ΝΔ **Γιάννης Βαρβιτσιώτης**, ο Αντιπρόεδρος της Βουλής **Νικήτας Κακλαμάνης**, ο Αντιπρόεδρος της ΝΔ **Κωστής Χατζηδάκης**, ο Γενικός Γραμματέας της ΝΔ **Ελευθέριος Αυγενάκης**, ο Γενικός Γραμματέας της ΚΟ της ΝΔ **Κωνσταντίνος Τσιάρας**, ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος της ΝΔ **Νικόλαος Δένδιας**, ο πρώην Γ.Γ της Κυβέρνησης **Αργύρης Καρράς**, ο πρώην εκπρόσωπος Τύπου της Κυβέρνησης **Ευάγγελος Αντώνιος** και ο εκπρόσωπος Τύπου της ΝΔ **Γεώργιος Κουμουτσάκος**. Επίσης οι κ.κ **Παπαθανασίου Γιάννης** πρώην Υπουργός, **Αναστάσιος Νεράντζης** πρώην Υπουργός και πρώην Αντιπρόεδρος της Βουλής, **Αθανάσιος Σκορδάς** πρώην Υπουργός και πρώην Γενικός Γραμματέας Καταναλωτή, **Σπύρος Παπαδόπουλος** πρώην Γ.Γ. Βιομηχανίας, **Οικονόμου Γιάννης** πρώην Γ.Γ. Καταναλωτή, **Γιάννος Μπενόπουλος** πρώην Γ.Γ. Εμπορίου, και **Σπύρος Ευσταθόπουλος** πρώην Γ.Γ. Ανταγωνιστικότητας.

Λόγω ανυπερβλήτου κωλύματος δεν μπόρεσαν να παραβρεθούν ο **Νίκος Στεφάνου** πρώην Γ.Γ. Ανάπτυξης, ο Καθηγητής **Γιάννης Τσουκαλάς** πρώην Γ.Γ Έρευνας και Τεχνολογίας, ο **Μανούσος Βολουδάκης** πρώην Γ.Γ Εμπορίου.

Παραβρέθηκε μεγάλος αριθμός Βουλευτών, πρώην Βουλευτών, πρώην Υπουργών, Ακαδημαϊκοί, Καθηγητές Πανεπιστημίου, πρώην Ανώτατοι Δικαστικοί, πρώην ανώτατοι Στρατιωτικοί, πρώην Πρέσβεις, πρώην Πρόεδροι και

Διευθύνοντες Σύμβουλοι των εποπτευομένων οργανισμών φορέων του Δημοσίου, νυν και πρώην διοικήσεις Ανεξάρτητων Αρχών καθώς και ανώτατα στελέχη του Υπουργείου Ανάπτυξης και των εποπτευομένων από αυτό οργανισμών, εκπρόσωποι φορέων τη επιχειρηματικής κοινότητας και μεγάλος αριθμός προσκληθέντων πολιτών.

Το βιβλίο παρουσίασαν η Καθηγήτρια της Σύγχρονης Ιστορίας **Κωνσταντίνα Μπότσιου** και ο δημοσιογράφος **Μανώλης Κοττάκης**.

Η ομιλία του Δημήτρη Σιούφα και στιγμιότυπα από την εκδήλωση:

«Ευχαριστώ μέσα από την καρδιά μου όλες και όλους που τιμάτε με την παρουσία σας τη σημερινή συνάντησή μας.

Ιδιαίτερα ευχαριστώ όλες και όλους τους συνεργάτες της εποχής που πραγματεύεται το βιβλίο που οι περισσότεροι είναι απόψε εδώ, παρόντες. Η παρουσία τους βεβαιώνει και της γραφής το αληθές. Άλλωστε ακριβώς σε όλους εκείνους που άμεσα ή έμμεσα συνεργαστήκαμε είναι αφιερωμένο το βιβλίο αυτό, γιατί δικό τους έργο είναι τα δημιουργικά χρόνια 2004-2007 του Υπουργείου Ανάπτυξης. Ενός υπουργείου πολύ μεγάλου, που επόπτευε τότε 151 οργανισμούς με ένα σύνολο κοντά στους 70 χιλιάδες υπαλλήλους.

Θερμές βεβαίως είναι οι ευχαριστίες και προς τους προλαλήσαντες την Καθηγήτρια Κωνσταντίνα Μπότσιου και τον δημοσιογράφο Μανώλη Κοττάκη, για τις ενδιαφέρουσες σπικτικές γωνίες που είδαν το βιβλίο, για την αρτιότητα των συμπερασμάτων και κυρίως την υπομονή να διατρέξουν και να μελετήσουν τις κοντά χίλιες τυπωμένες και τις ανάλογες ηλεκτρονικές σελίδες του.

Ένας φίλος που το διάβασε μου είπε ότι η ανάγνωση ήταν μια ενδιαφέρουσα, έντονη άσκηση στην πολιτική επιστήμη και τέχνη όπως και στη μέθοδο παραγωγής κυβερνητικού έργου. Όμως η άσκηση αυτή του δημιούργησε ορθοπεδικό πρόβλημα. Του είπα ότι δεν κατάλαβα τι εννοεί και σε απάντηση με ρώτησε αν ζύγισα το βιβλίο γιατί εκείνος το βρήκε σχεδόν δυο κιλά!.. Απέφυγα να κακοκαρδιστώ με το φίλο μου λέγοντας ότι ως νομικός και πολιτικός έμαθα να ζυγίζω μόνο λόγια και επιχειρήματα.

Δεν θα σας πω τώρα τι γράφει το βιβλίο. Δεν θα μπορούσα άλλωστε να συνοψίσω σε δέκα, δεκαπέντε λεπτά δυο χιλιάδες σελίδες. Θα σας πω όμως γιατί το έγραψα και γιατί το έγραψα έτσι. Και το πιο σημαντικό, θα σας πω για ποιους το έγραψα.

Όταν σκέφτηκα την εκπόνηση αυτού του βιβλίου αναλογίστηκα τις διάφορες δυνατότητες επιλογής που είχα για το σχεδιασμό του περιεχομένου του και του χαρακτήρα του.

Θα αναφέρω τρεις:

Πρώτη, να γράψω αναμνήσεις, απομνημονεύματα από τη θητεία μου στο Υπουργείο Ανάπτυξης.

Δεύτερη, να γράψω μόνο για κάποια συμβάντα που θεώρησα σημαντικά παραλείποντας οτιδήποτε άλλο.

Τρίτη, να παρουσιάσω μια πλήρη έκθεση πεπραγμένων με αναφορές και συμπερίληψη των κειμένων της εποχής και να ενσωματώσω επίσης κρίσεις, σχόλια, στοχασμούς και συμβάντα. Κάτι σαν σχολιασμένο αρχείο.

Η πρώτη επιλογή στηρίζεται κυρίως στη μνήμη. Η χρονική απόσταση είναι ανθρωπίνως φυσικό να εξασθενεί τη μνήμη. Επίσης η ανθρώπινη επιθυμία, ιδιαίτερα συνήθης στους πολιτικούς, για διασφάλιση της υστεροφημίας κάνει συχνά την μνήμη επιλεκτική. Το ένα χειρότερο από το άλλο και δεν είμαι σίγουρος ποιο προηγείται.

Η δεύτερη, η επιλογή γεγονότων, στηρίζεται στην κατά βούληση αξιολόγηση. Όμως η σημασία των αποφάσεων και γεγονότων είναι διαφορετική για κάθε άνθρωπο, κοινωνική ομάδα, χρόνο ή τόπο. Αυτή η επιλογή πολλές φορές είναι και εσφαλμένη και άδικη για πολλούς ανθρώπους, για πολλές δράσεις και για πολλά γεγονότα. Όχι για τις αναφορές αλλά κυρίως για τις παραλείψεις.

Κατέληξα στη τρίτη επιλογή. Της συνολικής θεώρησης του έργου με τη παράθεση όλων των στοιχείων. Όχι μόνο γιατί στερείται των μειονεκτημάτων των δύο άλλων επιλογών που προανέφερα. Αλλά κυρίως διότι η παράθεση των κειμένων, στην πλήρη μορφή τους, περιγράφει ακριβέστερα τη συγκυρία των προβλημάτων, των γεγονότων, των αποφάσεων και αποδίδει πιστότερα το κλίμα και το πνεύμα της εποχής.

Έχω την πεποίθηση ότι αυτή ακριβώς η επιλογή δίνει στο βιβλίο αυτό ένα μοναδικό χαρακτήρα. Θεώρησα επίσης ότι θα ήταν προτιμότερο να συγκροτησω ένα βιβλίο που θα είχε ταυτόχρονα και την ευχέρεια της ανάγνωσης αλλά και τη δυνατότητα της αναφοράς. Οι λεπτομέρειες έχουν πάντα τη σημασία τους. Βεβαίως σε ένα πολιτικό βιβλίο αναφοράς η μεγαλύτερη έκταση και το αυξημένο βάρος είναι κατά κανόνα το τίμημα της αναμενόμενης και απαιτούμενης από τον αναγνώστη αξιοπιστίας.

Στο σημείο αυτό βέβαια έρχεται ευτυχώς και η λυτρωτική, από μηχανής κατά τους αρχαίους, παρέμβαση της σύγχρονης τεχνολογίας: Το δεύτερο μέρος του βιβλίου είναι σε δίσκο CD. Αλλά ότι η τεχνολογία κερδίζει σε χώρο, έκταση, βάρος, κόστος, αφαιρείται από την γοητεία της παράδοσης. Δηλαδή από την ομορφιά και την απόλαυση που έχουν το ξεφύλλισμα και η ανάγνωση ενός καλοτυπωμένου βιβλίου. Και στο σημείο αυτό θέλω και πάλι να ευχαριστήσω και να συγχαρώ τον εκδότη κ. Στεργίου για τη ποιότητα της τέχνης της δουλειάς του.

Συνηθίζεται σε αυτές τις περιστάσεις να αναμένεται από τον συγγραφέα να αναφερθεί σε ειδικά σημεία του παρουσιαζόμενου βιβλίου. Υποθέτω το έθιμο καθιερώθηκε προκειμένου να δημιουργηθεί δημοσιότητα, ενδιαφέρον, συζήτηση, γεγονός.

Είναι γνωστό βέβαια ότι υπάρχουν και ατυχείς περιπτώσεις που όλα τα ενδιαφέροντα σημεία αναγνώστηκαν και συζητήθηκαν στη παρουσίαση ώστε δεν χρειάστηκε στη συνέχεια να διαβαστεί το βιβλίο και ακόμη περισσότερο να αγοραστεί.

Δεν είναι όμως αυτό που με αποθαρρύνει από το να τηρήσω το έθιμο. Είναι επειδή θεωρώ ότι σε ένα βιβλίο πλήρους αναφοράς ενός κυβερνητικού έργου όλες οι αναφερόμενες πράξεις, γεγονότα και στιγμές είναι σημαντικές. Όμως όπως προ-είπα, είναι διαφορετικές για διαφορετικούς ανθρώπους, λόγους,

τόπους και χρόνους. Ο συγγραφέας δεν επιθυμεί με τη προτίμηση ορισμένων σελίδων να αδικήσει το υπόλοιπο έργο.

Θα ήθελα λοιπόν να αφήσω τον αναγνώστη, τον ιστορικό, τον ερευνητή να αναζητήσουν εκείνοι αυτό που τους ενδιαφέρει για γνώση, πληροφόρηση, σύγκριση, επιβεβαίωση, περιέργεια ή διδασχή.

Ειδικότερα το τελευταίο, η διδασχή. Αν εντοπιστούν λάθη που έκανα όσο είχα τη ευθύνη του Υπουργείου Ανάπτυξης και οι επερχόμενοι, διδασκόμενοι από αυτά δεν τα επαναλάβουν, τότε το βιβλίο αυτό θα είναι μια σημαντική συμβολή στη βελτίωση της ποιότητας διακυβέρνησης της πατρίδας μας. Αυτονόητο φυσικά είναι και το αντίστροφο, δηλαδή όσες καλές πρακτικές εντοπίζονται να διατηρούνται όσο είναι επίκαιρες και χρήσιμες. Όπως και εγώ έκανα, διατηρώντας ότι καλό βρήκα και οικοδομώντας όπου βρήκα στερεές βάσεις. Άλλωστε όλοι ομολογούμε ότι από τα σημαντικότερα προβλήματα του ελληνικού κράτους είναι η ασυνέχεια.

Το βιβλίο το έγραφα για να θυμίσω στους εργάτες όλο το έργο τους, εις αναγνώριση του έργου τους και για να γνωρίσω στον Ελληνικό Λαό όλο το έργο και τους εργάτες.

Υπάρχει στο βιβλίο οπωσδήποτε παράλειψη ενός μεγάλου κεφαλαίου. Διότι δεν ήταν δυνατόν να γραφεί. Επειδή ακριβώς δεν μπορεί να υπάρξει αντικειμενική αποτύπωση ή ακόμη και λόγια που να μπορούν να το περιγράψουν. Ζει όμως στη μνήμη όλων συνεργαστήκαμε και σκοπός του βιβλίου είναι να το αναδείξει. Είναι το άγνωστο κεφάλαιο των δυσβάστακτων κόπων, των άγρυπνων αγωνιών, του δημιουργικού πάθους, της μάχης με το χρόνο, του αγώνα του τέλειου με το εφικτό. Όλων των συνεργατών, όλες τις ώρες, σε όλη τη διάρκεια της θητείας μας στο Υπουργείο Ανάπτυξης. Γι' αυτούς και γι' αυτά γράφτηκε το βιβλίο. Αναγνώριση έργου, τιμής και ευγνωμοσύνης.

Δεν θα ήθελα να σας κουράσω άλλο. Προτιμώ να κρατήσετε δυνάμεις για να απολαύσετε ή να υπομείνετε το βιβλίο. Ότι κατά περίπτωση αρμόζει.

Ήταν φυσικό, στην περίοδο αυτή, να γίνουν και λάθη και παραλείψεις. Πραγματοποιήθηκε όμως σημαντικό έργο. Σίγουρα θα μπορούσαν να γίνουν ακόμη περισσότερα. Όμως είναι βέβαιο ότι στην άσκηση πολιτικής, όπως και στη ζωή, ποτέ κανείς δεν έχει αρκετό χρόνο για να σχεδιάσει και να επιτύχει όλα αυτά που θα ήθελε.

Έχω στο σημείο αυτό καθήκον να αναφερθώ με τιμή, σεβασμό και ευγνωμοσύνη, ως και όπου οφείλω για το έργο που περιγράφει το βιβλίο που παρουσιάζεται στη σημερινή περίπτωση.

Οφείλω στους συμπολίτες μου Καρδιτσιώτισσες και Καρδιτσιώτες που για τρεις δεκαετίες μου έκαναν τη τιμή και μου ανέθεσαν την ευθύνη της εκπροσώπησης τους στη Βουλή των Ελλήνων. Γι' αυτό άλλωστε θεώρησα πρότερον καθήκον τα έσοδα του βιβλίου να διατεθούν σε κοινωφελή σκοπό της πατρίδας μου, για να βοηθηθούν άπορες και αναξιοπαθούντες οικογένειες της Καρδίτσας.

Οφείλω στους ανθρώπους, τα στελέχη και τους ηγέτες της Νέας Δημοκρατίας που για τρεις δεκαετίες μου εμπιστεύθηκαν καθήκοντα συνεχώς αυξανόμενης ευθύνης ώστε να προετοιμαστώ αποτελεσματικά και για το έργο αυτό.

Οφείλω στον Κώστα Καραμανλή που μου ανέθεσε, παρά την επιθυμία μου, το Υπουργείο Ανάπτυξης που σήμερα θεωρώ ως τη πιο δημιουργική εποχή της πολιτικής μου παρουσίας.

Οφείλω σε όλους τους συναδέλφους υπουργούς της κυβέρνησης 2004-2007 για τη συνεργασία και τη στήριξη που έδωσαν στο έργο του Υπουργείου Ανάπτυξης. Γιατί κανένα υπουργείο δεν είναι αμέτοχο του συνολικού κυβερνητικού έργου ούτε μπορεί να επιτελέσει το δικό του χωρίς τη συμβολή των υπολοίπων. Ιδιαίτερα ευχαριστώ τους τότε συναδέλφους υπουργούς των υπουργείων που εξ αντικειμένων συνεργάστηκαν στενά με το Υπουργείο Ανάπτυξης.

Οφείλω στον τότε Υπουργό Εσωτερικών και Δημόσιας Διοίκησης, σημερινό Πρόεδρο της Δημοκρατίας Καθηγητή Προκόπη Παυλόπουλο για την δημιουργική συνεργασία που είχαμε, τις ατέλειωτες ώρες συναντήσεων για θέματα της Κυβέρνησης και εξαιτίας των οποίων μας χαρακτήριζαν ως «Διόσκουρους».

Οφείλω στον τότε υπουργό Εξωτερικών Πέτρο Μολυβιάτη και τους συναδέλφους μου Γιάννη Παπαθανασίου, Γιώργο Σαλαγκούδη, Τάσο Νεράντζη και τον Γενικό Γραμματέα Νίκο Στεφάνου, μαζί με τους οποίους επεξεργαστήκαμε την ενεργειακή στρατηγική της χώρας, την οποία εισηγηθήκαμε και την ενέκρινε ο τότε Πρωθυπουργός Κώστας Καραμανλής.

Οφείλω ακόμα στα στελέχη της κεντρικής υπηρεσίας του Υπουργείου Εξωτερικών, στους Πρέσβεις και τους Γενικούς Προξένους της χώρας μας στα 30 κράτη, που επισκέφθηκα για την προώθηση των θεμάτων του Υπουργείου Ανάπτυξης και για τις διεθνείς συμφωνίες τις οποίες υπέγραψα για λογαριασμό της Ελλάδος. Σε αυτές τις επισκέψεις αλλά και εδώ στην Ελλάδα συναντήθηκα με περισσότερες από 264 παγκόσμιες προσωπικότητες. Χωρίς τη συμβολή τους δε θα υπήρχαν τα αποτελέσματα που υπήρξαν.

Οφείλω σε όλους τους συναδέλφους Βουλευτές της Βουλής 2004-2007, καθώς και στους Ευρωβουλευτές της ίδιας περιόδου και τον επικεφαλής τους πρώην Αντιπρόεδρο και Υπουργό της ΝΔ Γιάννη Βαρβιτσιώτη.

Οφείλω στον Σταύρο Δήμα τότε Επίτροπο της χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση για την αμέριστη υποστήριξη την οποία είχα στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή για θέματα του Υπουργείου Ανάπτυξης.

Οφείλω ιδιαίτερα στην Πρόεδρο κυρία Άννα Ψαρούδα - Μπενάκη, τον Πρόεδρο της προηγούμενης Κοινοβουλευτικής περιόδου του 2004, κύριο Απόστολο Κακλαμάνη και τους Προέδρους και κοινοβουλευτικούς εκπροσώπους των κομμάτων εκείνης της Βουλής για τη στήριξη, ενθάρρυνση και δημιουργική κριτική του κοινοβουλευτικού έργου του Υπουργείου Ανάπτυξης. Όσο χρήσιμη ήταν η θετική ψήφος για να προχωρεί το έργο άλλο τόσο χρήσιμη ήταν η κριτική, ακόμα και η ακραία γιατί μας έκανε πιο επιμελείς, πιο προσεκτικούς και συχνά μας έδειχνε οπτικές γωνιές που δεν είχαμε σκεφτεί.

Οφείλω σε όλους τους συνεργάτες μου. Πρώτα στον Γιάννη Παπαθανασίου μετέπειτα υπουργό Οικονομικών, τον Τάσο Νεράντζη μετέπειτα Αντιπρόεδρο της Βουλής και τον Γιώργο Σαλαγκούδη. Τους Γενικούς Γραμματείς του Υπουργείου Ανάπτυξης, τους Προέδρους, τους διευθύνοντες συμβούλους, τα μέλη των Διοικητικών Συμβουλίων των Οργανισμών, και των Ανεξάρτητων Αρχών που επόπτευε το Υπουργείο Ανάπτυξης. Για την αφοσίωση, εμπιστοσύνη, γνώση,

αξιοσύνη, προσοχή, ήθος και εργατικότητα που τους χαρακτήριζε πάντα. Το δικό τους έργο άλλωστε συνέδραμα, συντόνισα και εκπροσώπησα και αυτό το έργο παραθέτω με όση πληρότητα μπορώ στο βιβλίο. Είναι η πηγή και ταυτόχρονα ο σκοπός του βιβλίου.

Οφείλω στην οικογένεια μου, τη σύζυγό μου Καίτη, και τα παιδιά μου Γιώργο, Στεφανία και Μάριο. Για τη αμέριστη στήριξη, την καρτερική ανοχή, την άντληση δύναμης και την ένθερμη έμπνευση προς εμένα που επέλεξα να ασκήσω και να αναλωθώ ίσως στη πλέον δύσκολη των ανθρωπίνων ασχολιών.

Στις μέρες μας η αγωνία μας είναι να αρχίσει και πάλι η ανάπτυξη. Πιστεύω ακράδαντα ότι θα έχει ουσιαστική αξία και δυναμική συνέχεια μόνο αν στηρίζεται σε ένα εθνικό σχέδιο που θα εδράζεται σε μια ειλικρινή και διαρκή εθνική συνεννόηση και συναίνεση.

Αγαπητές φίλες, αγαπητοί φίλοι σας ευχαριστώ όλους για τη παρουσία σας, τη προσοχή σας, την υπομονή σας και τη αγάπη σας».

Ομιλία Κωνσταντίνας Ε. Μπότσιου

**Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Σύγχρονης Ιστορίας και Διεθνούς Πολιτικής
Πανεπιστημίου Πελοποννήσου**

Αισθάνομαι εξαιρετική τιμή για την πρόσκληση του πρώην Υπουργού Ανάπτυξης και πρώην Προέδρου της Βουλής των Ελλήνων κ. Δημήτρη Σιούφα να παρουσιάσω το βιβλίο του.

Αποτελεί επιστημονική πρόκληση για τον ιστορικό να μελετήσει μια πρόσφατη περίοδο. Παρότι, όμως, το χρονικό διάστημα είναι μικρό, η πολιτική και ψυχολογική απόσταση επαρκεί για ένα πρώτο απόσταγμα. Διευκολύνει, βέβαια, το ρήγμα της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης, την οποία ουδείς διεθνώς είχε προβλέψει. Κυριολεκτικά μας μετέφερε εν μια νυκτί σε άλλη εποχή, καθώς τέτοιοι κλονισμοί συμπυκνώνουν την ανθρώπινη εμπειρία. Συνέβη και με το κραχ του 1929 που άλλαξε, με βαρύτατες συνέπειες, την οικονομικο-κοινωνική και πολιτική πραγματικότητα και τη θέαση των πραγμάτων. Η προ του κραχ εποχή άρχισε να μελετάται πολύ γρήγορα στη συνέχεια.

Χαρακτηριστικά βιβλίου

Η ιστορία γράφεται με πηγές και το βιβλίο του κ. Σιούφα προσφέρει μια πολύτιμη πηγή για να κατανοήσουμε τα προ κρίσεως χρόνια ελέγχοντας ταυτόχρονα την σημερινή πληροφόρηση και κυρίως παραπληροφόρηση. Σπεύδω να σημειώσω, ότι δεν πρόκειται για αυτοβιογραφία. Σαφώς θα ενδιέφερε η αυτοβιογραφία ενός

πολιτικού με τόσο μακρά και επιτυχημένη πορεία στην παράταξή του, στη διακυβέρνηση και στην Βουλή. Αλλά έχει βαρύνουσα αξία το ότι προτίμησε να μιλήσει, όπως συνηθίζει, με έργα. Το βιβλίο –και το συνοδευτικό CD- είναι μια αναλυτική παρουσίαση του έργου που συντελέστηκε στο Υπουργείο Ανάπτυξης, ένα κομβικό Υπουργείο, κατά την πρώτη περίοδο διακυβέρνησης του Κώστα Καραμανλή (2004-2007).

Ο συγγραφέας είναι παροιμιωδώς φειδωλός και λιτός στις δημόσιες παρεμβάσεις του. Ωστόσο, το βιβλίο συνιστά ένα χείμαρρο τεκμηρίωσης. 1.000 περίπου σελίδες με εξαντλητικά ποσοτικά και ποιοτικά στοιχεία. Η προσωπική αποτίμηση καταλαμβάνει συγκριτικά ελάχιστο χώρο, μόλις 50 σελίδες (εισαγωγή και επίλογος μαζί).

Στρατηγική-Διοίκηση

Αμέσως διακρίνεται ότι υπήρχαν δύο επίπεδα πολιτικής: στο πρώτο, οι «υψηλές» στρατηγικές ανάπτυξης με μακροπρόθεσμο ορίζοντα, στο δεύτερο, τα ειδικά μέτρα εκσυγχρονισμού στο εσωτερικό -το μακρο- και το μικροεπίπεδο, στην οικονομική γλώσσα, ή, με πολιτικούς όρους, το όραμα και η διοίκηση. Και στα δύο, στόχος ήταν να επιλυθεί ένα χρόνιο ζήτημα: να συμφιλιωθεί το ελληνικό αναπτυξιακό μοντέλο με τον διεθνή ανταγωνισμό.

Επειδή στρατηγική χωρίς κεντρικό ερώτημα δεν υπάρχει, νομίζω ότι το θεμελιώδες ερώτημα που τέθηκε τότε, θεμελιώδες ακόμα σήμερα, ήταν ποια θέση πρέπει να κερδίσει μια μικρή χώρα σαν την Ελλάδα στο περιβάλλον της παγκοσμιοποίησης με βάση τα ειδικά της χαρακτηριστικά. Τα πλεονεκτήματα, γνωστά: μεταξύ άλλων, η γεωπολιτική θέση, η ευρωπαϊκή ταυτότητα, η νατοϊκή εγγύηση, το επιστημονικό δυναμικό, η επιχειρηματικότητα, ο τουρισμός, η πολιτισμική ακτινοβολία. Και τα μειονεκτήματα, επίσης γνωστά: χαμηλή παραγωγικότητα και ανταγωνιστικότητα, εξάρτηση από κοινοτικούς πόρους, επισφαλείς αυξήσεις του ΑΕΠ, κρατισμός, αντιεπενδυτική νοοτροπία.

Η απάντηση που δόθηκε τότε, με μια φράση, ήταν να μετατραπεί η χώρα από παθητικό καταναλωτή σε βιώσιμο παραγωγό. Με σημείο αναφοράς την σταθερή ποιότητα και όχι την περιοδική ανταγωνιστικότητα μέσω πρόχειρων μειώσεων κόστους –κατάλοιπο, μεταξύ άλλων, των νομισματικών υποτιμήσεων του παρελθόντος. Άλλωστε, η συμμετοχή στο ευρώ ωθούσε αναγκαστικά σε αλλαγή υποδείγματος.

Πώς θα μετατρεπόταν η ιδέα σε πράξη;

Από τη σκοπιά της στρατηγικής, η μεγάλη πολιτική ήταν αναμφισβήτητα η ανάδειξη της Ελλάδας σε ενεργειακό κόμβο της Ευρώπης με γνώμονα τον γεωπολιτικό της δούλο, όπως διαμορφώθηκε από την εποχή του Ελευθερίου Βενιζέλου: σαν μεσογειακής και βαλκανικής χώρας συνάμα. Άλλωστε, ήδη πριν το 2004, το γεωπολιτικό πλεονέκτημα είχε προβληθεί μεθοδικά από τον Κώστα Καραμανλή στις ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες που ανέλαβε στο Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα και σε άλλα πλαίσια.

Διακρατικές συμφωνίες για ενεργειακούς αγωγούς

Το πιο φιλόδοξο συνολικό έργο αποτέλεσε η δρομολόγηση του αγωγού Μπουργκάς-Αλεξανδρούπολη για τη μεταφορά πετρελαίου προς τις δυτικές

αγορές από τη Ρωσία και την Κασπία Θάλασσα συμπληρωματικά προς τις υφιστάμενες θαλάσσιες μεταφορές μέσω Βοσπόρου. Σημειωτέον, ότι το έργο ήταν απόλυτα συμβατό με την διογκούμενη τότε ενεργειακή ζήτηση αναπτυσσόμενων χωρών («σύνδρομο της Κίνας») και με την αστάθεια της Μέσης Ανατολής. Αυτός ο πρώτος μετά από σαράντα χρόνια αγωγός επί ευρωπαϊκού εδάφους θα εκπλήρωνε μία πάγια επιδίωξη των ελληνικών κυβερνήσεων από το 1993 και μετά. Η Ελλάδα ανέμενε τριπλό όφελος: α) τέλη διέλευσης, β) επενδύσεις, τόνωση της απασχόλησης, εισροή τεχνογνωσίας και γ) έμμεση ενίσχυση της εθνικής ασφάλειας. Η συμφωνία υπεγράφη στις 15 Μαρτίου του 2007. Το έργο ξεκίνησε, αλλά εγκαταλείφθηκε από τη βουλγαρική κυβέρνηση τον Δεκέμβριο του 2011. Η δραματική πορεία του έργου υπό μία έννοια πρωταγωνιστεί στο βιβλίο. Όχι μόνον επειδή ήταν κεντρική επιλογή, αλλά και γιατί ο συγγραφέας πιστεύει ακράδαντα στη γεωοικονομική λογική του αγωγού και ότι το έργο πρέπει να επανενεργοποιηθεί.

Διεξοδικά παρουσιάζεται και η ματαίωση του αγωγού Southstream, ο οποίος θα μετέφερε προς την Ευρώπη φυσικό αέριο από τη Ρωσία μέσω Βουλγαρίας και Ελλάδας, εξαιτίας αντιρρήσεων της Ε.Ε. αυτή τη φορά. Η ελληνική ενεργειακή στρατηγική γενικά προσέκρουσε σε δυτικές επιφυλάξεις για την δυνητική ενεργειακή εξάρτηση της Ευρώπης από τη Ρωσία. Δρομολογήθηκαν, όμως, παράλληλα έργα στον άξονα Μεσογείου-Βαλκανίων, που εγκαινίασαν ένα γόνιμο διάλογο, διαχρονικά χρήσιμο, με όλες τις χώρες της περιοχής, που μπορεί να αξιοποιηθεί περαιτέρω. Μεταξύ αυτών, κυριότεροι ήταν οι αγωγοί Ελλάδας-Τουρκίας και Ελλάδας-Ιταλίας για τη μεταφορά φυσικού αερίου από το Αζερμπαϊτζάν στην Ευρώπη.

Τρεις πυλώνες μεταρρύθμισης

Η αναπτυξιακή στρατηγική θα αδικούνταν αν έμενε κανείς μόνο στους αγωγούς. Υπήρχαν τρεις ακόμη σημαντικοί πυλώνες: Πρώτος, η εναρμόνιση με την Ε.Ε. μέσω αποδοτικής απορρόφησης των ΕΣΠΑ, δεύτερος, ο εκσυγχρονισμός των εγχώριων υποδομών, τρίτος, οι μαζικές επενδύσεις στην έρευνα και την τεχνολογία.

ΕΣΠΑ

Η απορροφητικότητα των ΕΣΠΑ αυξήθηκε κατακόρυφα. Μόνον στον Τομέα Ενέργειας και Φυσικών Πόρων του επιχειρησιακού προγράμματος “Ανταγωνιστικότητα”, η απορροφητικότητα δεκαπλασιάστηκε σε δύομισι χρόνια, από 4% στην αρχή του 2004 σε 48,4% την άνοιξη του 2007. Μεγάλος όγκος κοινοτικών προγραμμάτων διαχύθηκε σε καθοριστικούς για την Ελλάδα κλάδους: μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, γυναικεία επιχειρηματικότητα, περιφερειακούς πόλους καινοτομίας με πιλοτική τη Ζώνη Καινοτομίας της Θεσσαλονίκης και πολλά άλλα. Πόροι διατέθηκαν, επίσης, σε παραδοσιακούς τομείς μεταποίησης που φυλλορροούσαν, όπως η κλωστούφαντουργία, η ένδυση, η υπόδηση, το δέρμα κ.ά.

Υποδομές

Ένας δεύτερος στόχος ήταν να ανανεωθούν οι παρωχημένες υποδομές. Καμία ανάπτυξη δεν μπορούσε να χτιστεί πάνω σε τεχνολογίες και σε νοοτροπίες του '70 και του '80. Οι τεχνολογικές επενδύσεις εστιάστηκαν στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας με ενεργειακή και περιβαλλοντική στόχευση. Επεκτάθηκε το δίκτυο

φυσικού αερίου για βιομηχανικές, αστικές και συγκοινωνιακές χρήσεις, αντιμετωπίστηκαν χρόνια προβλήματα πυρηνικών αποβλήτων (βλ. Ερευνητικό Ίδρυμα Δημόκριτος), λειτούργησαν με νέους όρους λατομεία και λιγνιτωρυχεία (π.χ. στο Ν. Φλώρινας).

Μεγάλη έγνοια για τον Υπουργό αποτελούσε ο τουρισμός, σαν βαριά βιομηχανία και καθρέφτης της Ελλάδας στον κόσμο. Αναμένοντας γεωμετρική διεύρυνση της τουριστικής κίνησης λόγω Ολυμπιακών Αγώνων και προσβλέποντας σε νέες επενδύσεις, έθεσε προτεραιότητα να εξασφαλίσουν ενεργειακή επάρκεια οι τουριστικοί προορισμοί, ιδίως τα νησιά. Οι Ολυμπιακοί συνιστούν από μόνοι τους υποκεφάλαιο του βιβλίου. Περιγράφονται ανάγλυφα ο καθημερινός αγώνας δρόμου και το ανθρώπινο άγχος για τη διεξαγωγή τους μέσα σε ελάχιστους πέντε μήνες με αποκορύφωμα τα δευτερόλεπτα πριν ανάψει η δάδα στην τελετή έναρξης. Σε εκείνο το σημείο του βιβλίου, ο αναγνώστης νομίζει ότι ακούει τους δείκτες του ρολογιού...

Έρευνα και Τεχνολογία

Ανάπτυξη δεν σήμαινε απλώς οικονομική μεγέθυνση στη λογική της «ευημερίας των αριθμών». Σήμαινε, παράλληλα, κοινωνική ανάπτυξη, την οποία βιώνει καθημερινά ο πολίτης σε όλες του τις λειτουργίες: στη δουλειά, στη συγκοινωνία, στη εκπαίδευση των παιδιών του, στην τεχνολογία.

Καταρχάς, προωθήθηκαν ωριμότερα πρότυπα παραγωγής και κατανάλωσης-είναι γνωστό το σκεπτικό, ότι τον σωστό παραγωγό τον διαμορφώνει και ο σωστός καταναλωτής. Το εξώφυλλο του βιβλίου υπενθυμίζει την ευρηματική καμπάνια για τη χρήση των μέσων μαζικής μεταφοράς. Πολύ γνωστή καινοτομία, όχι η μόνη, υπήρξε η λειτουργία του Συνηγόρου του Καταναλωτή. Κοινός παρονομαστής όλων των μέτρων, που μόνον δειγματοληπτικά μπορούν να αναφερθούν, ήταν η έμφαση σε δύο έννοιες πολύ καινούργιες τότε, στοιχειώδεις σήμερα, δαιμονοποιημένες πάντα: στην αξιολόγηση και τη διασφάλιση ποιότητας.

Δίπλα στα μέτρα αμέσου δράσεως, ενδιέφερε προπάντων η προοπτική. Πραγματοποιήθηκαν εκτεταμένες επενδύσεις στην έρευνα και την τεχνολογία («κοινωνία της γνώσης» ήταν τότε η κωδική ονομασία). Συνδέοντας το επιστημονικό δυναμικό με την ερευνητική αιχμή των ΕΣΠΑ, η Ελλάδα στόχευε να μετεξελιχθεί και εδώ από καταναλωτή σε παραγωγό γνώσης και τεχνολογίας. Ειδικά η συνέργεια της έρευνας και της τεχνολογίας με την εκπαίδευση μπορούσαν να δημιουργήσουν τεράστιους παραγωγικούς εξαγωγικούς κλάδους, ουσιαστικά νέες «βιομηχανίες» αν μάλιστα συνδυάζονταν με θεσμικές τομές (π.χ. αναθεώρηση του άρθρου 16 του Συντάγματος, την οποία ματαίωσε η τότε αντιπολίτευση το 2006).

Το Εθνικό Συμβούλιο Έρευνας και Τεχνολογίας (ΕΣΕΤ) είχε εντολή να συνδέσει επιστήμη, οικονομία, κοινωνία μπολιάζοντας δημόσιους και ιδιωτικούς παραγωγικούς φορείς με τους «ιούς» της αριστείας και της καινοτομίας. Τόσο στον θετικό-τεχνολογικό τομέα όσο και στις ανθρωπιστικές και κοινωνικές επιστήμες. Θα ήθελα να σημειώσω εδώ, ότι ο Δημήτρης Σιούφας πάντοτε στήριζε τα γράμματα και την επιστήμη.

Είναι μεγάλος ο όγκος των δράσεων, παρουσιάζονται λεπτομερειακά στο βιβλίο. Στέκομαι ακροθιγώς στο ενιαίο σκεπτικό. Η πολιτική του Υπουργού και του

Πρωθυπουργού αναγνώριζε τη διαχρονική ανάγκη ενός μικρού πληθυσμιακά έθνους, όπου κανείς δεν περισσεύει, να αξιοποιήσει όλες τις δυνάμεις του για την ανάπτυξη με κοινωνική συνοχή. Υπό αυτή την έννοια υπηρέτησαν την διάχυση πλούτου και την κοινωνική κινητικότητα, χωρίς τις οποίες μπορεί να φθαρεί η ίδια η δημοκρατία.

Συνολικά, ως Υπουργός ο Δημήτρης Σιούφας πέτυχε να ψηφιστούν 22 νόμοι της αρμοδιότητάς του, να κατατεθούν 13 νομοσχέδια και να συναφθούν 10 σημαντικές ενεργειακές συμφωνίες.

Το έργο του Υπουργείου Ανάπτυξης μπορεί να είναι αχάριστο για έναν υπουργό. Οι πολιτικές αποδίδουν σε βάθος χρόνου, όταν ενδεχομένως έχει αλλάξει πόστο ή έχει μεταβληθεί ριζικά το τοπίο, οπότε δύσκολα αναγνωρίζεται τι πρέπει να του πιστωθεί και τι να του χρεωθεί. Ο Δημήτρης Σιούφας μετακινήθηκε στην Προεδρία της Βουλής (2007). Το 2009, η κρίση έστρεψε την προσοχή από τα γεννήματα στις απώλειες. Ένα μέρος των αναπτυξιακών έργων της τριετίας 2004-2007 σαφώς επλήγη ή ματαιώθηκε από την κρίση. Παραβλέπονται, όμως, συνήθως ότι τα περισσότερα έργα και έγιναν και άντεξαν στο χρόνο.

Κληρονομιά 2004-2007

Ίσως έχει έλθει η στιγμή να αξιολογήσουμε συστηματικά σε ποιο βαθμό η κληρονομιά του 2004-2007 συμβάλλει στα αποθέματα απασχόλησης και παραγωγικότητας που κρατούν την Ελλάδα ζωντανή σήμερα. Έχω την αίσθηση ότι θα ανακαλύψουμε περισσότερα από όσα υποψιαζόμαστε. Γιατί μπορεί η οικονομία γενικά να έχει υποστεί καθίζηση, αλλά η οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη που επετεύχθη προηγουμένως βοηθά εκατοντάδες χιλιάδες οικογένειες να κρατήσουν υπό έλεγχο τις απώλειες. Βοηθά, επίσης, το κράτος να ανταπεξέρχεται σε στοιχειώδεις υποχρεώσεις (θέρμανσης, ηλεκτροδότησης, ύδρευσης κ.ο.κ.), ενώ θα αδυνατεί επί χρόνια να κάνει επενδύσεις. Θα ήταν πολύ χειρότερα τα πράγματα, αν δεν είχε μεταρρυθμιστεί ο παραγωγικός ιστός της χώρας δέκα χρόνια νωρίτερα. Διαθέτουμε, επίσης, από τότε ένα κεκτημένο επίγνωσης για τις κρυμμένες δυνατότητες αυτής της χώρας σε φυσικό πλούτο, υποδομές και ανθρώπινο δυναμικό, που μπορούν να ριχτούν στη μάχη της ανασυγκρότησης.

Ο συγγραφέας δεν επιδιώκει να κριθεί βάσει προθέσεων. Άλλωστε, ο ίδιος είναι ο ορισμός της αξιολόγησης βάσει αποτελέσματος. Η εργάσιμη μέρα ξεκινάει στις 7 το πρωί και τελειώνει στις 2 τη νύχτα, αρχίζει πρώτος, φεύγει τελευταίος. Εύγλωττος ο ορισμός του Υπουργείου Ανάπτυξης ως «ανθρακωρυχείου», όπου δεν ξέρεις αν είναι νύχτα, μέρα, Σάββατο ή αργία. Ένα άλλο χαρακτηριστικό, και στο βιβλίο, είναι ότι ελλείπει η λέξη «εγώ». Κατονομάζονται και επαινούνται επανειλημμένως οι συντελεστές κάθε δράσης, όπως και οι ορθές πολιτικές των προκατόχων του, πάνω στις οποίες θέλει να χτίσει τη συνέχεια. Τα δύο αυτά στοιχεία έχουν ξεχωριστή ηθική-πολιτική σημειολογία και δείχνουν μια ορθολογική «σχολή διοίκησης».

Η τριετία 2004-2007 ήταν εποχή μεγάλων προσδοκιών για την Ελλάδα. Η Νέα Δημοκρατία είχε κερδίσει την εμπιστοσύνη της πλειοψηφίας, μαζί και πολλών πολιτών που δεν την ψήφισαν, αλλά κατανοούσαν την αναγκαιότητα να επανιδρυθεί το κράτος. Η διακυβέρνηση του Κώστα Καραμανλή, δίπλα στον οποίο στεκόταν στενότερος συνεργάτης ο Δημήτρης Σιούφας, μπορεί να αρχίσει να αποτιμάται με τον σιδερένιο κανόνα της ιστοριογραφίας, ότι κάθε εποχή

κρίνεται με τους δικούς της όρους, όχι με τους όρους του σήμερα. Καλούμαστε να μελετήσουμε νηφάλια επιτυχίες και αποτυχίες, σωστές και λανθασμένες παραδοχές εκείνης της εποχής, και στην πολιτική και στην κοινωνία, και στην Ελλάδα και στην Ευρώπη. Το σημαντικότερο είναι να δούμε ποιο αναπτυξιακό κεφάλαιο δημιούργησε και πώς μπορεί να συνδεθεί με το μέλλον, για να σπάσει ο φαύλος κύκλος ύφεσης και απαξίωσης.

Το βιβλίο αυτό, με πολιτικό θάρρος, ανοίγει το δρόμο σε μια τέτοια άσκηση αυτογνωσίας. Σαν ιστορικός, ελπίζω να έχει συνέχεια και να βρει μιμητές.

Ομιλία
Μανώλη Κοττάκη
Δημοσιογράφου

Εξοχότατε Πρόεδρε της Δημοκρατίας

Πρόεδρε Δημήτρη Σιούφα

Την ημέρα που μου παραδώσατε το νέο σας βιβλίο μελετούσα μια συνέντευξη του Προέδρου Ομπάμα στον Τζώρτζ Στεφανόπουλο.

Σε αυτήν ανέλυε μεταξύ άλλων την άποψη του για την διακυβέρνηση των μεγάλων δημοκρατικών κοινωνιών. Έλεγε μεταξύ άλλων:

«Μερικές φορές το καθήκον της κυβέρνησης είναι να κάνει σταδιακές βελτιώσεις ή να αλλάξει την πορεία κατά δύο μοίρες προς τον Νότο ή τον Βορρά ώστε δέκα χρόνια αργότερα να βρεθούμε σε ένα διαφορετικό μέρος.

Εκείνη την στιγμή ο κόσμος μπορεί να νομίζει ότι χρειάζεται αλλαγή κατά πενήντα μοίρες αλλά εσύ ξέρεις πως αν συμβεί αυτό το πλοίο θα μπατάρει».

Μελέτησα το βιβλίο για τα πεπραγμένα σας κύριε Πρόεδρε και τα πεπραγμένα της κυβέρνησης Καραμανλή, πάνω σε αυτή την βάση.

Πόσες μοίρες άλλαξε εν τέλει την πορεία του πλοίου η κυβέρνηση της περιόδου εκείνης;

Όταν αποχώρησε από την εξουσία υπήρχε η εντύπωση πως την άλλαξε λίγο, κατά δύο μοίρες. Σήμερα όμως με την ασφάλεια της απόστασης του χρόνου, μπορούμε άραγε να λέμε το ίδιο ή υπό το φως των νέων δεδομένων πρέπει οι μοίρες να αυξηθούν;

Θα μπορούσα απλώς να ισχυριστώ πως όσοι την αμφισβήτησαν και επιχείρησαν τότε να της φορτώσουν τις αμαρτίες τους (και την χρεοκοπία) σήμερα είναι καθημερινά απολογούμενοι στα κανάλια. Δε νομίζω ότι φθάνει αυτό. Πρέπει να εμβαθύνουμε.

Το πρώτο σημείο του βιβλίου σας στο οποίο πρέπει να σταθούμε κύριε Πρόεδρε είναι η συνολική αντίληψη της κυβέρνησης αυτής για την πολιτική.

Και μέσα από τα προσωπικά σας παραδείγματα μπορούμε κάλλιστα να καταλάβουμε τι σήμαινε.

Το βασικό δόγμα αυτής της κυβέρνησης ήταν – σας μεταφράζω- πως «αν θέλεις να έχεις διάρκεια στην πολιτική και να είσαι χρήσιμος στους πολίτες, μην φοβάσαι να φεύγεις, να είσαι διατεθειμένος ανά πάσα στιγμή να εγκαταλείψεις την καρέκλα».

Περιγράφετε στο βιβλίο σας την σκηνή που υποβάλλατε την παραίτηση σας στον πρωθυπουργό για το μπλακ - άουτ της ΔΕΗ το καλοκαίρι του 2004 καθώς και την αντίδραση του. Την έσκισε μπροστά σας και σας στήριξε.

Ο ηγέτης είναι η μάνα του λόχου. Στηρίζει τους στρατιώτες του. Αλλά και οι στρατιώτες πρέπει να είσαι έτοιμοι ανά πάσα στιγμή να αναλάβουν πολιτική ευθύνη -που καμιά φορά δεν τους αναλογεί- και να θυσιάσουν για εκείνον.

Αντίληψη της κυβέρνησης αυτής ήταν η αντίθεση στον δογματισμό. Παρά την ξεκάθαρη φιλελεύθερη ταυτότητα της εκείνη η κυβέρνηση της ΝΔ δεν πίστευε στον άκρατο νεοφιλελευθερισμό και στις τυφλές ιδιωτικοποιήσεις.

Ακυρώσατε την ιδιωτικοποίηση της ΔΕΠΑ -σχέδιο Σημίτη- και το ξεπούλημα της στους Ισπανούς έναντι 285 εκατομμυρίων ευρώ. Κοπιάσατε, της αυξήσατε την αξία της σε 2 δις ευρώ και την κάνετε κερδοφόρο χωρίς μάλιστα να την εντάξετε σε κάποιο Υπερταμείο.

Αντίληψη της τότε κυβέρνησης – όχι σε όλα τα μέλη της απαραίτητα - ήταν η σύγκρουση με τα κατεστημένα που καθήλωσαν τον τόπο, η πίστη στο στόχο , η συστηματική εργασία , η επιμονή , στην περίπτωση σας και ο σταχανοβισμός !

Οι ώρες που με καλούσατε για το ρεπορτάζ ήταν σχεδόν πάντα μεταμεσονύκτιες λόγω του βεβαρημένου προγράμματος σας.

Αντίληψη της ήταν ότι ο πολιτικός πρέπει να διαβουλεύεται, να μην ενεργεί μονομερώς, να τους έχει όλους στο παιχνίδι και βεβαίως να πατά -όπου συμφωνεί- στο έργο των προηγούμενων κυβερνήσεων.

Η σκηνή που κατευθύνεστε σε συγκέντρωση διαμαρτυρίας κατά μιας απόφασης σας στην Κέρκυρα και εξηγείτε στον κόσμο τι κάνετε πείθοντας τον είναι ενδεικτική.

Το δεύτερο σημείο του βιβλίου Σιούφα στο οποίο θέλω να σταθώ είναι η ενεργειακή πολιτική της χώρας όπως αυτή εκπονήθηκε και τέθηκε σε εφαρμογή από την κυβέρνηση Καραμανλή.

Ο συγγραφέας παρουσιάζει υπηρεσιακά το θέμα χωρίς τις γνωστές πολιτικές και διπλωματικές προεκτάσεις που απασχολούν μέχρι και σήμερα την Ελληνική Δικαιοσύνη.

Χωρίς να κάνει ιδιαίτερη αναφορά στην επίδραση που είχε στην διακυβέρνηση της χώρας η στρατηγική επιλογή της ΝΔ να συνεννοηθεί με την Ρωσία για την χάραξη των αγωγών Μπουργκάς-Αλεξανδρούπολη και South Stream. Χωρίς να κάνει νύξεις στο σχέδιο αποσταθεροποίησης.

Κατά την γνώμη μου, σωστά κάνει ο κύριος Σιούφας που δεν χρωματίζει την περιγραφή του. Και πράττει σωστά γιατί με την ξερή περιγραφή των διαπραγματεύσεων στις οποίες πρωταγωνίστησε μαζί με τον Πέτρο Μολυβιάτη, τον Χρήστο Φώλια τον Ευριπίδη Στυλιανίδη και τον Νίκο Στεφάνου αφήνει τον αναγνώστη ανεπηρέαστο να βγάλει τα συμπεράσματα του.

Ποια είναι αυτά; Ας τα δούμε:

Υπάρχει ο μύθος ότι η ενεργειακή πολιτική Καραμανλή ήταν φιλορωσική και αντιαμερικανική. Δεν υπάρχει τίποτε πιο ανακριβές από αυτό.

Είναι άλλο πράγμα να εκλαμβάνει κανείς μια πολιτική ως αντιαμερικανική και άλλο το να είναι.

Στην πραγματικότητα, η κυβέρνηση Καραμανλή ήταν υποχρεωμένη να αναζητήσει και άλλους ενεργειακούς διαδρόμους εναλλακτικούς από τον Αζέρικο-Τουρκικό που της πρότειναν ως μόνη επιλογή οι ΗΠΑ.

Φαντάζεται κανείς την Ελλάδα ενεργειακά εξαρτημένη από έναν αγωγό που θα διερχόταν μόνο από την Τουρκία;

Φαντάζεται κανείς Έλληνα πρωθυπουργό να παρακαλά ομόλογο του του Τούρκο να ανοίξει την ροή φυσικού αερίου από την Τουρκία σε περίπτωση μιας εθνικής κρίσης;

Ήταν υποχρεωμένος ο τότε πρωθυπουργός να αναζητήσει εναλλακτικούς δρόμους. Η πολιτική αυτή λοιπόν δεν ήταν ούτε αντιαμερικανική ούτε φιλορωσική. Ήταν εθνική πολιτική.

Ήταν πολιτική διασφάλισης του εθνικού συμφέροντος. Και αν θέλετε να το αναλύσουμε περαιτέρω να το κάνουμε:

Ήταν και η πολιτική που ενέταξε οριστικά και τελεσίδικα την πατρίδα μας στον παγκόσμιο ενεργειακό χάρτη, έστω από την άλλη πλευρά του λόφου.

Αποκλείεται οι Αμερικανοί να ακύρωναν την κατασκευή του αγωγού φυσικού αερίου «Ναμπούκο» που διερχόταν από Βουλγαρία-Σκόπια-Αλβανία αν η Ελλάδα δεν μετείχε αποφασιστικά στο σχέδιο για τον ρωσικό αγωγό φυσικού αερίου South Stream.

Αν περνά ο TAP από ελληνικό έδαφος σήμερα και όχι από Σκοπιανό -Αλβανικό -στην οριζόντια χάραξη του - αυτό οφείλεται στην απειλή διέλευσης του ρωσικού αγωγού.

Ο South Stream μας έβαλε λοιπόν στον ενεργειακό χάρτη! Και ο άγιος φοβέρα θέλει.

Η πολιτική Καραμανλή δεν ήταν λοιπόν φιλορωσική ή αντιαμερικανική, ήταν εθνική και πατριωτική.

Ήταν όμως κατά βάθος και κάτι άλλο: Αντι-τουρκική. Η διέλευση του ρωσικού αγωγού πετρελαίου και φυσικού αερίου παρέκαμπτε τα Δαρδανέλια.

Θα ακύρωνε την γεωπολιτική σημασία τους αν προχωρούσε. Θα αύξανε το ειδικό γεωπολιτικό βάρος της Αθήνας σε περίπτωση που προχωρούσε το έργο.

Θα περιορίζε δραματικά την σημασία της Τουρκίας. Πέραν των τεράστιων οικονομικών πλεονεκτημάτων για την εθνική οικονομία και τα δημόσια οικονομικά μας, φαντάζεται κανείς ότι θα μπορούσε κανείς να επιβάλλει την παρουσία του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου σε μια χώρα με τεράστιο γεωπολιτικό και ενεργειακό βάρος;

Θα τολμούσε να θέσει κανείς ζήτημα κηδεμονίας ή επιτροπείας; Αστειευόμαστε φυσικά.

Αλλά δυστυχώς στην πατρίδα μας ένα τμήμα του κατεστημένου λατρεύει να αγαπά τον μικροελλαδισμό.

Το δόγμα εξωτερικής πολιτικής που σε αφήνει να κάνεις μόνο ότι σου επιτρέπουν οι άλλοι.

Την αντίληψη ότι δεν μπορούμε να κοιτάξουμε πέρα από την σκιά μας.

Γι' αυτό η στρατηγική αυτή επιλογή πολεμήθηκε με ένταση τόσο απέξω όσο και από μέσα. Με τις γνωστές πρωτοσέλιδες προειδοποιήσεις για ασύμμετρο πόλεμο από τους γνωστούς πρόθυμους των Αθηνών.

Έτσι χάθηκε μια μεγάλη ευκαιρία για το Έθνος. Μια ευκαιρία που θα βοηθούσε καταλυτικά την πατρίδα να σταθεί ανεξάρτητη και κυρίαρχη στα πόδια της με τις δικές της δυνάμεις. Όχι με δανεικά από τις αγορές και από τους πάτρωνες.

Το τρίτο σημείο του βιβλίου Σιούφα στο οποίο θα ήθελα να σταθώ είναι οι μεταρρυθμίσεις. Όχι μόνο στον τομέα ευθύνης του Υπουργού αλλά στο σύνολο της χώρας.

Σήμερα με την απόσταση του χρόνου που βοηθά να καθαρίζει ο ορίζοντας βλέπουμε ότι η κυβέρνηση στην οποία μετείχατε κύριε Υπουργέ ήταν μπροστά από την εποχή της.

Και να μην το ομολογούν, στα χνάρια της πατούν σήμερα οι πολιτικές δυνάμεις της χώρας.

Στον δικό σας τομέα πατούν πάνω στο νομοθετικό πλαίσιο για την απελευθέρωση των αγορών φυσικού αερίου, στον αναπτυξιακό νόμο που άνοιξε 40.000 θέσεις εργασίας και έφερε 10.459 επενδύσεις, στο Ταμείο Εγγυοδοσίας Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων, στην απελευθέρωση του ωραρίου των καταστημάτων, στη προστασία των δικαιωμάτων του καταναλωτή.

Αλλά εκτός από τον δικό σας τομέα υπάρχουν και άλλοι τομείς που τους ξεχνούν όσοι μιλούν κατά του Καραμανλή τελευταία.

Επιτρέψτε μου να τις θυμίσω:

Σήμερα όλοι μιλούν για την διατήρηση του νόμου για την προστασία της πρώτης κατοικίας από πλειστηριασμούς.

Κανείς δεν λέει όμως ποιος ψήφισε αυτόν τον διορατικό νόμο , τον 3714/2008 μόλις διέγνωσε ότι οι επιπτώσεις της διεθνούς κρίσης μπορεί να αγγίξουν τα ελληνικά νοικοκυριά.

Κανείς δεν λέει ποιος έσωσε τα σπίτια των Ελλήνων.

Σήμερα όλοι μιλούν για την προστασία των καταθέσεων μέχρι 100.000 ευρώ. Κανείς όμως δεν λέει ποια κυβέρνηση πρώτη σε όλη την Ευρώπη εγγυήθηκε τις καταθέσεις των Ελλήνων σε αυτό το ύψος προκαλώντας την δυσφορία των εταίρων αρχικώς.

Σήμερα όλοι ζητούν να μην αγγίξει η κυβέρνηση τον κουμπαρά για το ασφαλιστικό που γέμισε λεφτά για τις επόμενες γενιές από τις ιδιωτικοποιήσεις της περιόδου 2007-2009.

Κανείς δεν λέει ποιος έφτιαξε αυτόν τον κουμπαρά το 2008 που ονομάζεται ΑΚΑΓΕ (Ταμείο Αλληλεγγύης Γενεών). Ποιος εγγυήθηκε τις συντάξεις των Ελλήνων.

Σήμερα όλοι αναγνωρίζουν την στρατηγική σημασία της Εγνατίας Οδού στο διαμετακομιστικό εμπόριο, είναι φιλέτο προς ιδιωτικοποίηση. Λησμονούν να πουν όμως ποιος την σχεδίασε και επί των ημερών ποίου ολοκληρώθηκε.

Σήμερα όλοι αναγνωρίζουν ότι η είσοδος της Cosco στο λιμάνι του Πειραιά όχι απλώς άνοιξε θέσεις εργασίας και διασφάλισε την θέση της Ελλάδος στο παγκόσμιο εμπόριο αλλά μετέτρεψε την Κίνα σε βασικό σύμμαχο της παραμονής της Ελλάδας στην ευρωζώνη.

Κανείς δεν λέει όμως ποιος έκανε την μεταρρύθμιση αυτή θωρακίζοντας την παραμονή μας στην ευρωζώνη.

Σήμερα κάποιοι δηλώνουν περίλυτοι για την πώληση της Finance Bank από την Εθνική Τράπεζα αλλά όταν ο Τάκης Αράπογλου αγόραζε την τουρκική τράπεζα κάποιοι απειλούσαν τον τότε πρωθυπουργό με ειδικό δικαστήριο!

Σήμερα κάποιοι -και από την κεντροδεξιά δυστυχώς- κάνουν δηλώσεις ικανοποίησης για την επικείμενη σύσταση της ευρωπαϊκής ακτοφυλακής που θα προστατέψει τα θαλάσσια σύνορα μας στο Αιγαίο.

Ντρέπονται όμως να πουν ποιας κυβέρνησης ήταν πάγιο αίτημα σε όλες τις Συνόδους Κορυφής της ΕΕ από το 2004-2009 και λίγο έλειψε να υλοποιηθεί μετά από συμφωνία με τον Πρόεδρο Σαρκοζί.

Σήμερα όλοι αναγνωρίζουν πως το κύμα των τουριστών από την Ρωσία ενισχύει τον τουρισμό μας. Κανείς δεν λέει όμως ποιος κατέργησε τις βίζες , άνοιξε αυτή την αγορά και επισκέφθηκαν την Ελλάδα εκατομμύρια τουρίστες από το 2008 μέχρι σήμερα.

Σήμερα όλοι αναγνωρίζουν πως διαφορετική θα ήταν η εικόνα της χώρας αν προχωρούσε η συνταγματική μεταρρύθμιση του 2006 για την αναθεώρηση των άρθρων 16 -24 και την καθιέρωση της ψήφου των Αποδήμων.

Αλλά ξεχνούν ακόμη και όταν επαναφέρουν την πρόταση στον δημόσιο διάλογο να πουν ποιος την κατέθεσε.

Σήμερα κάποιοι περιοδεύουν στο Ίδρυμα Νιάρχος , στο Μουσείο Φιξ και στο Μουσείο Ακροπόλεως αλλά δεν έχουν την γενναιότητα όταν κάνουν δηλώσεις να πουν ποιος έβαλε στις ράγες και ολοκλήρωσε αυτά τα έργα.

Σήμερα οι Υπουργοί του ΣΥΡΙΖΑ μελετούν την κατάργηση της βάσης του δέκα – ιδέα Σιούφα, την νομοθέτησε η Μαριέττα Γιαννάκου – αλλά κανείς δεν λέει ποιος υιοθέτησε αυτή την αξιοκρατική επιλογή.

Σήμερα κάποιοι διαμαρτύρονται για τις ακατανόητες επιλογές της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ στον τομέα του Πολιτισμού όπως το ξήλωμα του Διευθυντή του Φεστιβάλ Αθηνών Λούκου και την αντικατάσταση από Βέλγους.

Ξεχνούν να πουν όμως ποιος έφερε αυτό τον αριστερό Λούκο στην Ελλάδα απλά γιατί ήταν ο καλύτερος και τον άφησε να αναβαθμίσει το κύρος του θεσμού.

Αφού λοιπόν υπάρχει τόσο μεγάλη συλλογική αμνησία για την περίοδο εκείνη και όλοι ξεχνούν, ε ως πούμε εμείς τα πράγματα με το όνομα τους.

-Η προστασία της πρώτης κατοικίας από τους πλειστηριασμούς

-η εγγύηση των καταθέσεων

-ο κουμπαράς για το ασφαλιστικό,

-η Cosco , η Ευρωπαϊκή Ακτοφυλακή

- η Εγνατία Οδός

-το Ίδρυμα Νιάρχος, τα Μουσεία Φιξ -Ακροπόλεως

-η ψήφος των Αποδήμων, τέλος η υπονομευθείσα από ΠΑΣΟΚ-ΣΥΡΙΖΑ συνταγματική μεταρρύθμιση

Όλα κυρίες και κύριοι έχουν υπογραφή: Κυβέρνηση Καραμανλή. Καραμανλής για την ακρίβεια.

Άφησα τελευταίες δύο μεγάλες μεταρρυθμίσεις που επικυρώνουν την άποψη μου ότι η κυβέρνηση του ήταν μπροστά από την εποχή της. Το νόμο για τα Μέσα Ενημέρωσης και τις μεγάλες ιδιωτικοποιήσεις.

Όσον αφορά τον πρώτο, δεν χρειάζεται να πω πολλά. Σήμερα παρατηρούμε να υιοθετείται ο νόμος αυτός από τους ιδεολογικούς αντιπάλους της παράταξης σε παραλλαγές αλλά να μην υιοθετείται από την παράταξη της οποίας ηγήθηκε.

Πρωτότυπο αλλά ισχύει.

Και αν τυχόν κανείς δηλώσει ότι συμφωνεί επί της αρχής με το νόμο Παππά πρέπει να απολογείται ως συνοδοιπόρος αντί να καμαρώνει που η Αριστερά δικαιώνει μια ριζοσπαστική φιλελεύθερη πολιτική.

Αν προκύπτει ένα συμπέρασμα από αυτή την νομοθετική πρωτοβουλία όμως δεν αφορά εμάς αλλά τους Ευρωπαίους εταίρους.

Τότε ανάγκασαν την κυβέρνηση της ΝΔ σε συμβιβασμό με την χυδαία απειλή διακοπής καταβολής κονδυλίων του Γ ΚΠΣ.

Σήμερα έρχεται η ίδια Ευρώπη και ζητά τα ρέστα από τις ελληνικές κυβερνήσεις επειδή "τάχα μου δήθεν" δεν κυνήγησαν την ελίτ της πλουτοκρατίας.

Λίγη αυτοκριτική δεν θα έβλαπτε. Άλλη θα ήταν η πορεία της χώρας αν είχαν σπάσει τα καρτέλ της διαπλοκής από το 2004.

Όσον αφορά τις ιδιωτικοποιήσεις ένα ερώτημα μόνο. Μετά τις ιδιωτικοποιήσεις του ΟΤΕ, της Ολυμπιακής, των Λιμανιών, της Εμπορικής Τράπεζας έγινε από το 2009 μέχρι σήμερα καμία μεγάλη ιδιωτικοποίηση με μεγάλο κοινωνικό όφελος; Έσπασε κανείς άλλος αβγά; Τα έβαλε με το πελατειακό κράτος στις ΔΕΚΟ;

Βεβαίως και αυτή η κυβέρνηση έκανε λάθη. Όχι "και" λάθη. Λάθη σκέτο. Πολλά λάθη. Έπρεπε να είχε τρέξει πιο γρήγορα την χώρα, στις τάξεις της είχε και αρκετούς κρατιστές.

Είναι όμως τελευταία τόσο πολλοί οι πρόθυμοι να της επιτεθούν που ας μείνει και κάποιος εκτός.

Δική μου πεποίθηση είναι ότι αυτή η κυβέρνηση πιστώνεται μεγάλες εθνικές επιλογές από τις οποίες ωφελείται η χώρα μέχρι και σήμερα.

Και τις πιστώνεται γιατί εκ των υστέρων και με την απόσταση του χρόνου διαπιστώνουμε ότι διέθετε αυτό που ψάχνουν όλοι σήμερα και δεν βρίσκουν: ΕΘΝΙΚΟ ΑΦΗΓΗΜΑ.

Και αν θέλουμε να είμαστε πλήρεις πρέπει να θυμηθούμε την μέθοδο με την οποία έγιναν:

Το σύνθημα της εποχής εκείνης ήταν μεταρρυθμίσεις με κοινωνική συναίνεση.

Η ιδιωτικοποίηση της Ολυμπιακής έγινε σε συμφωνία με τους εργαζόμενους της Ολυμπιακής.

Η μείωση του προσωπικού του ΟΤΕ έγινε με την συμφωνία των εργαζομένων του ΟΤΕ.

Ο νόμος πλαίσιο της Μαριέττας Γιαννάκου ψηφίστηκε μετά από ενάμισι χρόνο διάλογο.

Οι δικοί σας νόμοι κύριε Σιούφα πέρασαν μέσα από διάλογο στα Εθνικά Συμβούλια Έρευνας και Ανταγωνιστικότητας.

Όπως δηλώνει σήμερα και ο Πρόεδρος Ομπάμα

«η αλλαγή απαιτεί κάτι περισσότερο από το να υψώνεις την φωνή σου. Απαιτεί να ακούς και εκείνους που διαφωνούν».

Κλείνω κύριε Πρόεδρε, κύριε Σιούφα με μια γενικότερη επισήμανση: Σήμερα ο δημόσιος διάλογος διαμορφώνεται από δύο ειδών πολιτικούς. Από τους λαϊκιστές και από τους μεταρρυθμιστές.

Τους λαϊκιστές τους ξέρουμε. Τους πληρώνουμε κάθε μέρα. Αλλά με δεδομένο και το δικό σας αποτύπωμα στο Υπουργείο Ανάπτυξης και γενικότερα όμως, πιστεύω ότι μεταρρυθμιστές δεν είναι όσοι υπόσχονται τις μεταρρυθμίσεις αλλά όσοι κάνουν μεταρρυθμίσεις.

Οι ήρωες του πολέμου συνήθως λένε "όχι" στον νέο πόλεμο. Αλλά μόλις κηρυχθεί, στο μέτωπο δεν πάνε αυτοί που τον ζητούσαν. Αυτοί συνήθως λακίζουν. Πρώτοι τρέχουν εκείνοι που ξέρουν να πολεμούν.

Πρέπει να έχεις περάσει μέσα από την φωτιά για να πέσεις στην φωτιά.

Και η κυβέρνηση στην οποία μετείχατε πέρασε διά πυρός και σιδήρου κληροδοτώντας σε εμάς μια πολύτιμη παρακαταθήκη.